

LEADER

**ΜΕΤΡΟ 19
CLLD/LEADER**

**Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία
Τοπικών Κοινοτήτων**

Επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
2007-2013

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ
ΤΑΜΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μονάδα Προγραμματισμού & Αξιολόγησης
ΕΥΔ ΠΑΑ

Εφαρμογή LEADER/CLLD

- 50 περιοχές εφαρμογής οι οποίες συνολικά μπορούν να καλύπτουν έκταση ίση έως και το 100% των αγροτικών περιοχών της χώρας.
- Περιοχές εφαρμογής: να παρουσιάζουν υστέρηση στην ανάπτυξη με οικονομικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς ή άλλους όρους.
- 8,5% του ΠΑΑ 2014-2020 (400 εκ € Κ.Σ.)

Κριτήρια Επιλεξιμότητας

- «Από κάτω προς τα επάνω» προσέγγιση.
- 10.000 - 150.000 κατοίκους.
- Τοπικές / Δημοτικές Κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο των 15.000 κατοίκων (εξαίρεση τα μικρά νησιά).
- Αγροτικές περιοχές (ορισμός ΕΕ) συμπεριλαμβανομένου του Ν. Θεσσαλονίκης και των Δήμων Νήσων του Ν. Αττικής.
- Ο.Τ.Δ.: εταιρική σχέση σύμφωνη με τα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό και τη σχετική προκήρυξη, το καταστατικό της εταιρικής σχέσης να εξασφαλίζει τον αναπτυξιακό της χαρακτήρα, να ικανοποιείται η αναγκαία σύνθεση στο επίπεδο λήψης απόφασης, να υπάρχει ικανοποιητική οικονομική ρευστότητα του φορέα.
- Τα προτεινόμενα σχέδια τοπικών προγραμμάτων έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τους όρους της σχετικής πρόσκλησης.

Επιλέξιμες δαπάνες

- Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες άυλου χαρακτήρα, οι οποίες αφορούν αποκλειστικά και μόνο την προετοιμασία της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, όπως:
  - i. δράσεις επιμόρφωσης για τοπικούς φορείς,
  - ii. δραστηριότητες που συνδέονται με την εκπόνηση της τοπικής στρατηγικής όπως η διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, μελέτη οικείας περιοχής ή άλλων σχετικών μελετών, συμβουλευτικές υπηρεσίες,
  - iii. λειτουργικές δαπάνες της ΟΤΔ.
- Χρονικά η επιλεξιμότητα των δράσεων ξεκινά από την ημερομηνία έγκρισης του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης / ΕΣΠΑ 2014-2020.
- Οι λειτουργικές δαπάνες οι οποίες καλύπτονταν από το ΠΑΑ 2007-2013 δεν είναι επιλέξιμες.

Καταβολή ενίσχυσης

- Απαραίτητη προϋπόθεση για την καταβολή της προπαρασκευαστικής υποστήριξης είναι η υποβολή τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής με χρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ και όχι η επιλογή της.
- Ένταση ενίσχυσης καθορίζεται σε 100%.
- Η ενίσχυση χορηγείται στον δικαιούχο με μορφή επιχορήγησης, το ύψος της οποίας υπολογίζεται βάσει επιλέξιμων δαπανών και δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 80.000 €.
- Στο πλαίσιο εφαρμογής του υπομέτρου 19.1 δεν υπάρχει δυνατότητα προκαταβολής προς τους δικαιούχους.

Δικαιούχοι

- Να συνιστούν νόμιμη κοινή δομή του δημόσιου – ιδιωτικού τομέα.
- Η εταιρική σχέση να είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 32-35 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.
- Το καταστατικό τους να διασφαλίζει την δυνατότητα διαχείρισης δημοσίων κονδυλίων.
- Ο φορέας θα πρέπει να μην τελεί σε πτώχευση και σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης και να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος.
- Η έδρα του φορέα ή παράρτημα αυτού να βρίσκεται εντός της περιοχής εφαρμογής ή εντός Δήμου μέρος του οποίου περιλαμβάνεται στην περιοχή εφαρμογής.
- Να προτείνουν Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) ως επίπεδο λήψης αποφάσεων για τη διαχείριση και εφαρμογή των τοπικών προγραμμάτων.
  - Η ΕΔΠ θα πρέπει να αποτελείται από εκπροσώπους δημόσιων και ιδιωτικών τοπικών φορέων.
  - Καμία ομάδα συμφερόντων δεν πρέπει να αντιπροσωπεύει ποσοστό άνω του 49% των δικαιωμάτων ψήφου.
  - Η ΕΔΠ μπορεί να συμπίπτει με το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του φορέα. Σε αντίθετη περίπτωση, ως ΕΔΠ ορίζεται ειδική επιτροπή με απόφαση του Δ.Σ. του φορέα.
  - Η συμμετοχή φορέων που εκπροσωπούν συμφέροντα του Δημοσίου να μην είναι μικρότερη του 30%.

Επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων

- Ενιαία ανοιχτή διαγωνιστική διαδικασία σε επίπεδο χώρας.
- Υπεύθυνος φορέας για την πρόσκληση είναι το ΥΠΑΑΤ.
- Υπάρχει η δυνατότητα επανάληψης της διαδικασίας.
- Η διαδικασία επιλογής της 1^{ης} πρόσκλησης πρέπει να έχει ολοκληρωθεί 2 έτη από την έγκριση του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης / ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (23/05/2016).
- Καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της συνολικής διαδικασίας επιλογής: 31/12/2017 (άρθρο 33 § 4, Καν. (ΕΕ) 1303/2013).

Επιτροπή Αξιολόγησης

- Αξιολόγηση προτάσεων από Επιτροπή Αξιολόγησης στην οποία συμμετέχουν στελέχη της ΕΥΔ ΠΑΑ, των ΔΑ Περιφερειών καθώς και της ΕΥΔ ΕΠΑΛΘ όταν απαιτείται.
- Έργο της Επιτροπής Αξιολόγησης:
  - Εξέταση κριτηρίων επιλεξιμότητας (on-off κριτήρια).
  - Εξέταση κριτηρίων επιλογής (βαθμολόγηση προτάσεων).
  - Εξέταση επιλεξιμότητας πρότασης στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.1.

Φάκελο Α: Προετοιμασία Τοπικού Προγράμματος

1. Περιγραφή υποψήφιου φορέα.

- Στοιχεία εταιρικής σχέσης
  - νομική μορφή,
  - έδρα,
  - οργανόγραμμα (ΟΤΔ),
  - σύνθεση κεφαλαίου,
  - οικονομικά μεγέθη.
- Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων
  - αριθμός μελών,
  - ποσοστό συμμετοχής δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.
- Τεκμηρίωση αντιπροσωπευτικότητας του φορέα και σύνθεσης της ΕΔΠ.

Φάκελο Α: Προετοιμασία Τοπικού Προγράμματος

2. Περιγραφή περιοχής εφαρμογής.

- Παρουσίαση προτεινόμενης περιοχής εφαρμογής (τοπική / δημοτική κοινότητα, έκταση, πληθυσμός, χάρτες).
- Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης προτεινόμενης περιοχής
  - φυσικό περιβάλλον,
  - δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά,
  - χρήσεις γης,
  - οικονομικά στοιχεία / οικονομικές δραστηριότητες,
  - χωροταξική – πολεοδομική οργάνωση,
  - τεχνική και κοινωνική υποδομή,
  - πολιτιστικά στοιχεία.
- Τεκμηρίωση της επιλογής της περιοχής εφαρμογής.

Φάκελο Α: Προετοιμασία Τοπικού Προγράμματος

3. Περιγραφή ενεργειών διαβούλευσης, ενημέρωσης και επιμόρφωσης

- Ενέργειες διαβούλευσης
Συγκεντρωτικός πίνακας ενεργειών διαβούλευσης
Αναλυτικός πίνακας ενεργειών διαβούλευσης (αποτύπωση αποτελεσμάτων)
- Ενέργειες ενημέρωσης
Συγκεντρωτικός πίνακας ενεργειών ενημέρωσης (αποτύπωση αντικειμένου ενημέρωσης)
- Ενέργειες επιμόρφωσης
Συγκεντρωτικός πίνακας ενεργειών επιμόρφωσης (αποτύπωση αντικειμένου επιμόρφωσης και συμμετασχόντων)

Επισυναπτόμενα στοιχεία του Φακέλου Α

- Υ.Δ. νόμιμου εκπροσώπου φορέα για μη καταδίκη για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, δωροδοκία, απάτη, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για αδίκημα υπεξαίρεσης, εκβίασης, πλαστογραφίας, ψευδορκίας και δόλιας χρεωκοπίας.
- Παραστατικό εκπροσώπησης εφόσον ο φορέας συμμετέχει στο διαγωνισμό με εκπρόσωπό του.
- Αποδεικτικά στοιχεία χρηματοοικονομικής κατάστασης φορέα.
- Αποδεικτικά στοιχεία των συναντήσεων / συνεδριάσεων διαβούλευσης.
- Δικαιολογητικά σύστασης φορέα ή σχέδια αυτών.
- Απόφαση ή σχέδιο απόφασης σύνθεσής της Ε.Δ.Π.
- Πρακτικό ή σχέδιο πρακτικού αποφάσεων του υποψήφιου φορέα για τη συμμετοχή του στην εν λόγω πρόσκληση.
- Οργανόγραμμα της ΟΤΔ (αριθμός προσωπικού ανά ειδικότητα).

Η εξειδίκευση των επισυναπτόμενων στοιχείων θα δοθεί στην πρόσκληση.

Φάκελο Β: Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)

1. Στοιχεία διαβούλευσης με τους φορείς και τον τοπικό πληθυσμό στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης της «εκ των κάτω προς τα πάνω» διαδικασίας.
  - i. Συγκεντρωτικός Πίνακας ενεργειών διαβούλευσης
  - ii. Αναλυτικός πίνακας ανά ενέργεια διαβούλευσης
  - iii. Συνοπτική καταγραφή αποτελεσμάτων
2. Ανάλυση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της περιοχής παρέμβασης (SWOT ανάλυση).

Ανάλυση των πλεονεκτημάτων (Strengths), μειονεκτημάτων (Weaknesses), ευκαιριών (Opportunities) και κινδύνων (Threats).
3. Στόχοι και στρατηγική του τοπικού προγράμματος.

Θεματικές Κατευθύνσεις

Επιλογή μιας βασικής θεματικής κατεύθυνσης η οποία θα συνδέεται συμπληρωματικά με δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις. Η βασική θεματική κατεύθυνση τοπικής ανάπτυξης θα πρέπει να έχει την μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα στο τοπικό πρόγραμμα.

- Διασύνδεση τομέων και οικονομικών παραγόντων.
- Υποστήριξη τοπικής επιχειρηματικότητας και ανάδειξη τοπικής ταυτότητας.
- Υλοποίηση κοινωνικών δράσεων για την επίτευξη κοινωνικής συνοχής και την καταπολέμηση της φτώχειας.
- Προώθηση της συμμετοχής, της συνεργασίας, της δικτύωσης και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών, εταίρων και κρατών.
- Ενίσχυση δράσεων και παρεμβάσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.
- Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού.
- Ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων παρεμβάσεων.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αλλά και ειδικότερα βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.
- Εισαγωγή πρακτικών για την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.

Φάκελο Β: Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)

4. Διαμόρφωση δράσεων τοπικού προγράμματος.

Αποτύπωση δράσεων στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ.

Τίτλος δράσης, ταμείο, αναλυτική περιγραφή δράσης, θεματική κατεύθυνση που εξυπηρετεί, χρηματοδοτικά στοιχεία, περιοχή εφαρμογής.

5. Συμπληρωματικότητα / συνέργεια τοπικού προγράμματος.

- Τεκμηρίωση συμπληρωματικότητας / συνέργειας προτεινόμενων δράσεων
- Τεκμηρίωση συμπληρωματικότητας μεταξύ των ΕΔΕΤ
- Τεκμηρίωση συμπληρωματικότητας με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις της ευρύτερης περιοχής

6. Χρηματοδοτικό πλάνο.

Επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων

Κριτήρια Αξιολόγησης

A. Αξιολόγηση Περιοχής Παρέμβασης

A.1	Μόνιμος πληθυσμός ορεινών και νησιωτικών περιοχών της περιοχής παρέμβασης
A.2	Ποσοστό μονίμου πληθυσμού των ορεινών περιοχών προς το συνολικό πληθυσμό της περιοχής
A.3	Δείκτης αντικατάστασης πληθυσμού
A.4	Δείκτης νεανικότητας
A.5	Απασχόληση στον πρωτογενή τομέα
A.6	Ποσοστό κάλυψης περιοχών NATURA 2000 προς την συνολική έκταση της περιοχής

Κριτήρια Αξιολόγησης

B. Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης

B.1	Επάρκεια ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης
B.2	Επάρκεια διαβούλευσης σχετικά με την εκπόνηση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης
B.3	Επάρκεια της ανάλυσης S.W.O.T.
B.4	Καθορισμός θεματικών κατευθύνσεων του τοπικού προγράμματος και συσχετισμός αυτών με τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή του
B.5	Εξειδίκευση των δράσεων της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης
B.6	Συνέργεια και συμπληρωματικότητα
B.7	Χρηματοδοτικό πλάνο τοπικού προγράμματος

Κριτήρια Αξιολόγησης

Γ. Φορέας – Εταιρική Σχέση

Γ1	Συμμετοχή εκπροσώπων οικονομικών και κοινωνικών ομάδων της περιοχής στο εταιρικό σχήμα του φορέα
Γ2	Συμμετοχή εκπροσώπων οικονομικών και κοινωνικών ομάδων της περιοχής στο επίπεδο λήψης αποφάσεων (ΕΔΠ)
Γ3	Ετοιμότητα υλοποίησης του σχεδίου
Γ4	Καθαρή θέση τελευταίου οικονομικού έτους
Γ5	Δείκτης ρευστότητας τελευταίου οικονομικού έτους
Γ6	Ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές) του συγχρηματοδοτούμενου προϋπολογισμού, ο οποίος κατανεμήθηκε στην ΟΤΔ κατά την υλοποίηση του Τ.Π. Άξονα 4 ως την 31/12/2015.
Γ7	Ποσοστό πληρωμών Μέτρου 431 ως προς τις πληρωμές της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης των Μέτρων 41 και 421 του Τ.Π. Άξονα 4 μέχρι την 31/12/2015.
Γ8	Αριθμός έργων συνεργασίας που συμμετείχε η ΟΤΔ στο πλαίσιο του Μέτρου 421 του ΠΑΑ 2007-2013

Επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων

- Στην περίπτωση που μία πρόταση συγκεντρώσει βαθμολογία κάτω του 40 απορρίπτεται στο σύνολό της.
- Στην περίπτωση όπου ο αριθμός των προτάσεων που λάβει βαθμολογία μεγαλύτερη της βάσης είναι άνω των 50 θα επιλεχθούν οι προτάσεις με την μεγαλύτερη βαθμολογία.
- Στην περίπτωση που μέσα στις κατά τα ανωτέρω πενήντα πρώτες προτάσεις έχουν καταταχθεί περισσότερες της μίας προτάσεις για την ίδια ή τμήμα της ίδιας περιοχής, επιλέγεται η πρόταση που έχει συγκεντρώσει τη μεγαλύτερη βαθμολογία μεταξύ αυτών.

Αναμόρφωση τοπικών προγραμμάτων

- Το κάθε προτεινόμενο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 20 εκατομμυρίων € σε Δ.Δ. (ΕΓΤΑΑ).
- Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης ο φορέας της κάθε εγκεκριμένης πρότασης θα πρέπει να τεκμηριώσει με κάθε ανάλυση τα οικονομικά στοιχεία της πρότασης στην Αναθέτουσα Αρχή.
- Στην περίπτωση όπου η σχετική αιτιολόγηση δεν επαρκεί η Αναθέτουσα Αρχή εξετάζει την αναλογούσα μείωση του προϋπολογισμού του εν λόγω τοπικού προγράμματος.
- Μείωση προϋπολογισμού ενός τοπικού προγράμματος μπορεί να προέλθει καθ' υπόδειξη της Αναθέτουσας Αρχή και λόγω εξάντλησης των σχετικών πιστώσεων.